

Corosu norĩ

Corosu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érezé

Ībaihã wasu'uzé

Paru hã darob amoi ãma dazazéb 're hãimana sirõmo, ma tô rowasu'u hã wapa, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, roti senai'õ na da te tãma 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na hã, Corosu ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma hã. Taha wa, Paru hã ma tô Corosu norĩ ma rob'ui'ére za'ra, roti senai'õ wi, te te uwati za'ra da. Ma tô duré tãma roti za'ra, Zezusi hã apã te te saze za'ra da, Epaprasi hã ĩmorĩ'rata na te te tãma ĩwaih'u'u za'ra zéb zarina. Epaprasi hã Corosu ãma ĩsazei'wa norĩ 'madã'ã'wa, ta hã. Paru hã ma tô duré tãma waih'u'u za'ra, ãne: Zezusihi si siminho'reptu waih'u'u pese di. Duré taha si dawasédé hã te te dama 're aparĩ waih'u'u pese mono di.

---

1 1-2 Wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa 're ĩhãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima ĩwězéb zarina. Taha wa, wa ãma aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, Corosu na 'ri nho'õmo nhisi ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwě 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Wasisãnawã Timotiu te duré ãma asawi za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã te oto wasiré wasisãnawã wa, 're anomro wě wa'aba mo Cristuhu ãma si, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowě u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Paru hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

3 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ai'ãma 're wamreme zusi aba mono sidãpãsi, wa ãma 're wawata u'ãsi za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma hã. **4** Cristu Zezusihi si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã, duré uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwě 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wa, wa ãma 're wawata u'ãsi za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, ãne na oto 're aihãimana wě za'ra wa'aba mono wa. **5** Cristuhu wasu'uwě hã tô sena uptabi hã ĩmorĩ'rata na da te atême ãwisi za'ra wa'aba wamhã, tame ma tô ĩwapari na'rata za'ra wa'wa, ĩwě uptabi hã hãiwa ãma dazô 're ĩsimi'wara mono zé wasu'u hã, duré taha zô si 're ĩdanhipari u'ãsi za'ra mono zé

wasu'u zama. Taha zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô Cristuhu si asina 're ĩ'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Hâiwa âma, wẽ uptabi na asô 're ĩsimi'wara aba mono hã, te tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te asô 're 'madâ'â pese za'ra wa'wa. Taha zô si te tô asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁶ Cristuhu wasu'uwẽ hã ma tô da te âma ropé oto, ropâ. Taha wa, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã dasina tahâ'â ni oto. Taha wa, ma tô dahâimanazém na da te 're saprĩ za'ra, ĩwẽ u hã. Tane ma tô duré ĩwasu'uwẽ hã aima 're hâimana za'ra wa'wa, ĩwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawimhã. Tame ma tô oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na hã. ⁷ Epaprasihĩ nhimirowasu'u zarina, ma tô âma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Ta hã Cristuhu ma wasiré romhuri'wa, wama ĩsawi pe hã. Simi'ẽ na te Cristuhu ma, te te ai'âma 're romhuri pese za'ra wa'wa, wa'upana. ⁸ Ta hã ma tô wama aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asimizawi pese zé hã oto ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã.

⁹ Taha wa, aiwasu'u wẽ hã wa te ĩwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawim haré, wa tô õne u'âsi ai'âma 're wamreme zusi u'âsi 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Ta hã te te sima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, niha oto âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa tô wa te tiwi aima 're rowaptẽrẽ u'âsi za'ra wa'wa. ĩpẽ'ẽzani hã te za tô te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu ĩwẽ uptabi hã oto âma waihu'u za'ra wa'aba da, taha zarina 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono zé hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da oto, 'râwi. ¹⁰ Tawapsi, te za Wanhib'apito zazei'wa hâimanazéb zarina 're anomro wẽ wa'aba mono zém na, tâma âma asina 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo. Marĩ ĩwẽ si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Wanhib'apito hã te za toi uptabi na aihâimanazém na te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa. Tawamhã 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono zém hawi, te za tô marĩ 're ĩ'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na asima 're ĩsa'êtẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na te za duré asima 're ĩsa'êtẽ za'ra wa'aba mo, asi'uihã na. ¹¹ Wa duré wa te tiwi aima 're rowaptẽrẽ u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi hã, tiwaihu'u pese na ĩwẽ uptabi na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiptete u'âsi âma 're anomro aba mono da, taha na si. ãne wamhã, te za tô ato sina asiptete sina âma 're anomro aba mo. Duré ãne wamhã, uburé marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba

mono nherê, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono ã di za. 12 Âne wamhã, Wamama âma te za duré âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Ta hã ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, hãiwa âma tinhib'a'uwê norĩ ma, iwê uptabi hã te te sô 're ĩ'apisutu mono hã aima wa'aba zama aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da dasine, da'âma 're ĩsib'a'uwê mono zéb âma hã rowa'a za'êne 're ĩsa'wari u'âsi mono âma hã. 13 Ta hã ma tô wa'anho'reptu tô, robra hawi, Satanasihi nhiptetezém hawi. Ta hawi ma tô te te 're wa'awaibu, ĩ'ra nhimi'madâ'â si oto tãma 're wahãimana za'ra mono da, tãma ĩsawi uptabi nhimi'madâ'â si. 14 Ti'ra dâ'ázém na ma tô wa'awa'â, marĩ wa te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono zé hã te te wama 're apari mono da, taha zarina wawasédé hã te te wa'âma 're ab'madâ'â tã mono da oto.

Cristu hã 're ĩhãimana mono zé wasu'u

15 Cristu hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ne, te tô 're mo, aiwa wa. Tane nherê, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã datõmo na da te dasiwi 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ã di. ĩ'ra si ma tô da te dasiwi 're 'madâ'â za'ra datõmo na, ti'a 're morĩ ré hã. Ta hã duréihã marĩ ã uptabi ré hã, te tô 're hãimana u'âsi, ĩ'ra hã. Uburé ropoto nhipai u, te ta hã pire uptabi na 're hãimana. 16 Ôhõ si ma tô Timama zadawa para uburé marĩ hã te te apoto, hãiwa âma, duré ti'ai âma zama, datõmo na da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono hã, duré da te 're ĩ'madâ'â waihu'u za'ra mono ã zama. Uburé hãiwa nho're âma dapo're'õ norĩ ma simiroti pire na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ zama ma tô te te apoto, ĩhãiba'õ norĩ hã. Uburé marĩ hã taha ma si 're hãimana za'ra mono da, ma tô te te ro'apoto tô, Timama zadawa para. 17 Cristu hã õne u'âsi te tô 're hãimana, marĩ ã uptabi ré hã. Ta hã te uburé marĩ hã tinhimipoto mono bâ te te 're atété tiwaihu'u pese na, si'wa'rutu na tiwi 're hãimana za'ra mono âna, tãma 're hãimana za'ra mono da, simisutu. 18 Ta hã uburé tizazei'wa norĩ 'madâ'â'wa te 're hãimana, pire uptabi na. Ta hã dapisutu'wa, 're ĩdapoto téb za'ra mono zéb da hã. Dâ'â nherê, apâ hãiwa'utu wa, te oto dama pire na 're hãimana u'âsi, uburé za ĩdahãiwa'utu za'ra norĩ nhipai u. Taha wa, te oto danhipai u pire uptabi na 're hãimana tô. 19 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te sima iwêzéb zarina, ma tô ti'ra hã pisutu, ĩsine uptabi 're hãimana mono da, aiwa. 20 Ma tô duré sima âma roti siro, ĩ'ra hã wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĩdâ'ázém na oto da'âma 're siwadi mono da, uburé hãiwa âma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ âma hã, duré uburé ti'ai âma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ âma zama.

21 A norĩ wa'wa hã ma tô aré 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhiti si 're anomro aba mo, aipê'ẽ 're wa'aba hã. Asitob'ru na ma tô âma 're

ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo aré, aipě'ě 're marĩ ĩwaseté na si asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa. Duré marĩ ĩwaseté si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, ma tô aré ĩsiti 're aihâimana za'ra wa'aba mo. **22** Tane nherẽ, ĩ'ra hã dasiré a'uwẽ hâiba na dazada ĩdâ'ázéb zarina, te oto ai'ãma 're siwadi za'ra wa'wa, romhutu'ômhã sisõ're te te asõrẽ wa'aba da, aiwasédé hã da te ai'ãma sa'ra waihu'u aba õ wa za tamemhã oto, Cristu hã tidâ'ázém na aiwasédé te te aima 're ĩ'apari aba mono zéb zarina. **23** Taha wa, õne haré te za Cristuhu wasu'uwẽ si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo asiptete sina, 'ri hã êtẽ nhisiwi siptete na 're sa mono wa, simei waihu'u õ na 're ĩsa mono ne. Te za tô ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi asina 're aipahã za'ra wa'aba mono ãna. ĩmorĩ'rata na Cristuhu wasu'uwẽ hã wapari na'rata za'ra wa'aba wamhã, ĩwẽ uptabi hã hâiwa ãma asõ 're ĩsimi'wara aba mono wasu'u wi, tiwi asina 're ai'rẽ za'ra wa'aba mono õ di za, sô 're asimipari za'ra wa'aba mono wasu'u wi hã. Āhã wasu'uwẽ hã ropã ma tô da te dasima 're wasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono da. Duré wa hã Paru, wa ãhã wasu'uwẽ na te dama 're romhuri u'âsi.

Paru hã ĩsazei'wa norĩ te te 're ĩpawaptob za'ra mono zé wasu'u

24 Wa hã ai'udãna za'ra wa'aba, te ai'ãma 're robzépata za'ra wa'aba mono nherẽ, wa ĩto sina 're ĩhâimana. Cristuhu ma si, te 're romhuri mono wa, wa tô te 're robzépata za'ětẽ tô, ta hã ti'ai ãma 're morĩ ré, dazada te te ĩrobzépata ne. Tane nherẽ, Cristuhu nhib'a'uwẽ norĩ ma, ĩnhimiromhuri na te tãma ãma 're uwaimrami mono da, wa za tô taha na te 're robzépata u'âsi. **25** 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô ĩpisutu, ĩsib'a'uwẽ norĩ te tãma 're apawapto mono da. Ai'udãna za'ra wa'aba te 're romhuri mono da, ma tô romhuri hã ĩma tisõ, uburé ĩsadawa wasu'uwẽ na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. **26** Āhã wasu'u hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩsãna'rata hawimhã te te aré dama 're ĩ'awaihu'u mono õ hã ma tô oto sõ'awi dama upsibi nhamra, tinhib'a'uwẽ norĩ ma si. **27** 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô sima ãma roti, ãhã wasu'u hã ĩwẽ uptabi hã aré da te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ hã te te oto dama awasu'u hãiré da sõ'awi, dapoto mono bâ da te oto 're waihu'u za'ra mono da, zudezu'õ norĩ zama. Āhã wasu'u hã aré da te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ hã, ãne: Cristu hã te oto aipě'ě 're, 're sãmra za'ra wa'wa. Taha wa, te za tô taha zô si 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwẽ uptabi hã za te te wama 're ĩ'apisutu mono zô si. Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u hã, ã hã aré da te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ hã.

28 Taha wa, Cristuhu si wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra. Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu ĩwẽ hã wa te 're ĩwaihu'u

za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te 're da'uwati wě za'ra dahâiba mono bâ, marĩ hã da te 're 'manharĩ wasété za'ra mono tō da. Wa tô duré wa te dama 're roti za'ra, marĩ da te 're 'manharĩ wě za'ra mono da, ĩ'uwaibaba si. Ni'wam norĩ hã Cristuhu âma prédup sina 're ĩnomro mono norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho're u, wa te 're simroi mono da, wa tô âne hã wa te dama 're roti za'ra, rosa'rata wě hã wa te oto 're ĩwaihu'u za'ra mono zém hawimhã. ²⁹ Âne da, wa tô 're ĩsi'wapéi u'âsi, ĩnhiptete sina te tãma 're romhuri mono da. Cristu hã tinhiptetezé te te ĩma 're sômri mono wa, wa ĩré te âma 're romhuri pese, taha na si 're ĩnhiptete uptabi mono wa.

2 ¹ Wa hã wa ĩsima wě âne hã, te ai'âma 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mono na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, ĩhâiba pibu za'ra wa'aba ô nherê. Duré Radiseza na 'ri nho'ômo nhisi âma ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ âma te 're ĩromhuri pese mono na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa duré ĩsima wě, daro mono bâ ni'wam norĩ âma te duré 're ĩromhuri pese mono na zama, uburé te te ĩhâiba pibu za'ra ô norĩ âma hã. ² Ta norĩ hã tip'êzani wě ré, siptete sina 're hâimana za'ra mono da, wa tô te âma 're romhuri pese za'ra. A norĩ wa'aba âma zama wa tô duré te 're romhuri pese, aipê'êzani wě ré asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za 'râwi simisutu siré 're hâimana za'ra ta norĩ hã, 're ĩsisawi pese za'ra mono zéb zarina. A norĩ wa'aba zama te za duré âne zarina simisutu asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'uwě hã aré dama ĩwaihu'u'ô hã te te oto waihu'u pese za'ra wa, te za tô sena na te te 're waihu'u za'ra, a norĩ wa'aba zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u hã aré dama ĩwaihu'u'ô hã, â hã Cristuhu wasu'uwě, te dama wasu'u. ³ Cristu hã rowasu'u aré dama ĩwaihu'u'ô na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wě wasu'u waihu'u'wa, ta hã. Êtê'ubuzi ĩwa'âbâ za'êne hã ti'ai 'rowi 're simi'wara mono nherê, da te oto 're ĩsôpêtê za'ra mono ne, ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u hâi'rê sô'awi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wě wasu'u hã.

⁴ Ni'wam norĩ hã roti senai'ô na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono hã wapari ze nherê, âma 're saze za'ra wa'aba mono tō da, wa âne na aima nharĩ za'ra wa'wa. ⁵ Ai'rata ĩnhamra aba ô nherê, ĩpê'ê na wa tô te ai'âma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'râwi asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ne. Cristu hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, simisutu asiré 're aihâimana nhiptete za'ra wa'aba mono wa, wa ai'âma 're ĩtoi u'âsi za'ra wa'wa, romhã na nherê.

Cristuhu âma 're ĩdanomro mono zé wasu'u

⁶ Taha wa, Cristu Zezusi hã Asib'apito za'ra wa'aba na 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma'âpé simisutu ĩsiré âma 're aihâimana

u'âsi za'ra wa'aba mono za, 'râwi. ⁷ Rowede hã sari pa na 're simasa mono wamhã, 're sina waihu'u mono õ di. Tane duré a norĩ wa'wa hã Cristu te te 're ãaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za aihâimana nhiptete sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã taha si asina 're ãumnhasi za'ra wa'aba mono zém na te za asima 're ãsa'ëtê za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwẽ na tô sena da te aima ãma 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te za duré ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, Cristuhu nhimpawaptobzéb zarina.

⁸ Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, dasi'uihã na senai'õ na danhimirosa'rata nhipse na da te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono tã da, tô sena newa taha ãma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da. Ni'wam norĩ hã danhimiwada'uri zarina pawa'âbã ãna te te dama 're ãromhuri za'ra mono ne, robzei'õ na apã 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ'umnhasite, te za dawĩ 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Danhimirosa'rata nhipe hã Cristuhu hawib õ di. Dahi'rata sidâpâsi tô senai'õ na taré da te dasima 're ãroti za'ra mono zém hawimhã ta hã, duré ãhâiba'õ norĩ hã wasété uptabi na 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã ropã siptete sina marĩ te te 're ãmadâ'â za'ra mono hawimhã, danhimirosa'rata nhipe hã. ⁹ Cristu hã ti'ai ãma a'uwẽ hâiba na 're morĩ ré, te tô 'Re ãhâimana u'âsi mono ne 're hâimana, aiwa uptabi wa. Taha wa, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â mono õ di, Cristuhu wi hã. ¹⁰ Tane duré a norĩ wa'wa hã, Cristuhu ãma 're anomro aba mono wa, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono õ di, rowẽ na ãma 're ãanomro u'âsi aba mono zéb da hã. Cristu hã uburé ãhâiba'õ norĩ 'madâ'â'wa norĩ nhipai u, te pire uptabi na 're hâimana u'âsi, siwaprosi õhõ si.

¹¹ Zudezu norĩ hã te 're sisihâiwata nhihâri za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're ãnomro mono na da te ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zéb da hã. Tane duré, wa norĩ hã Cristuhu ãma oto 're wanomro mono wa, ta hã ma tô wapẽ'ẽ 're wanhimirosa'rata wasété na 're ãwanomro wasété mono zé hã te te wawi 're anihâri, wawẽ na si oto ãma 're wahâimana za'ra mono da. ¹² Â dawabzuri hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, â da te 're asãmra aba mono zé hã, Cristuhu siré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zé, te ai'ãma simir'é za'ra wa'wa. Ab're 're, ãsiré da te 're aséme aba mono zéb zama, te ai'ãma simir'é za'ra wa'wa. Ta hã 're anomro 'rata aba mono zé hã oto 're ãrême pese za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Duré Cristu hã dâ'â uptabi nherẽ, ãmama hã tiwaihu'u pese na te te ãhâiwa'utu ne, ma tô duré ãsiré aihâiwa'utu za'ra wa'wa. ãsiré 're aihâiwa'utu za'ra wa'aba mono zé hã 're anomro aba mono zép té, te oto aima wasu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhâimana u'âsi

mono hã ïwaihu'u pese na asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô ãne hã aima pisutu za'ra wa'wa, taha ãma si 're anomro aba mono zép téb da hã oto. ¹³ A norĩ wa'wa hã aipě'ẽ 're, 're atâ'â za'ra wa'aba mono ne, ma tô aré 're anomro aba mo, aiwasété si 're 'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mono wa, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wa aré. Taha ré, ma tô oto 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, 're anomro aba mono zép téb da hã, aipě'ẽ 're ato sina ãma 're anomro u'âsi aba mono da, Cristu hã dâ'â uptabi nherẽ, apâ te te ïhâiwa'utu ne. Taha wa, wawasédé wa te 're ï'manharĩ za'ra mono zé hã te te oto wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, ta hã. ¹⁴ Wawasédé wa te 're ï'manharĩ za'ra mono zém na te te aré wa'ãma sima ïrob'ui'ééré za'ra zé hã ma tô te te wama 're apari, wawasété na wa te aré tãma 're ïwa'âbâ za'ra mono õ na wa'ãma rob'ui'ééré hã. ïsimiroti hã wa te wasina ãma 're ï'uwaimrami za'ra mono õ zarina, wawasété na te te wa'ãma 're ï'arob'ui'ééré mono zé hã ma tô te te wama 're a'uprosi oto. Niha 're ïdahâimana za'ra mono zéb da, duréihã te te dama 're ï'aroti 'rata mono hã ma tô duré te te dama 're a'uprosi oto. Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ïdâ'ázém na ma tô te te wama 're a'uprosi tô. ¹⁵ Uburé hâiwa nho're ãma ïhâiba'õ norĩ nhiptetezé hã ma tô tiwi uprosi za'ra 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, dapo're'õ norĩ ma simiroti pire na tãma 're ïhâimana za'ra mono norĩ nhiptetezé hã aré. Da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã tinhitob'ru norĩ ãma te te ai'uté za'ra wẽ te, da'ahâ nho'a sisarina te te ïsimroi mono ne, ma tô danho'a ta norĩ ãma ai'uté za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na Cristuhu dâ'ázém na hã, Cristuhu ma wapu na 're ïhâimana za'ra mono na, uburé da te oto 're waihu'u za'ra mono da.

¹⁶ Até ni'wam norĩ hã te za ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa: "Romnhi hã siwa'ru 're huri aba mono õ di za. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u ïsé hã siwa'ru bâta na 're âhuri aba mono õ di za. Duré sabadu na romhuri zahârizém na 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré a'amo hã 're pusi mono sidâpâsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, dato da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za dame 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Bâdâ ahâ na pire na dama 're ïhâimana za'ra mono zama, te za dame 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb da, dama ïpire mono hã. ãne hã asina tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa." ãne na ni'wam norĩ hã te te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'uihã na danhimi'manharizém hawi 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri mono dai õ wa. ¹⁷ Da'awã da te 're 'madâ'â za'ra mono

wamhã, dahâiba uptabi hã dama 're ãhâimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherẽ, da'awã si hã marĩ ãma 're hâimana mono õ di, ãpire hã. Tane durẽ, danhimiroti zarina uburẽ danhimi'manharĩzẽ mono hã. Marĩ ãuptabi hã dama ãma 're hâimana za'ra mono õ di. ãwẽ hã za dama 're ãhâimana za'ra mono zẽp si, te wasu'u. Marĩ ãwẽ uptabi hã, ta hã Cristu te tõ wama wasu'u za'ra, taha si. 18 ãtẽ ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na dama 're siwasu'u za'ra, dama wapu na 're ãhâimana za'ra mono na, 'rãwi 're si'madãã ze za'ra mono nherẽ. ãtẽ te za durẽ ta norĩ hã hãiwa ãma romhuri'wa norĩ ãma si 're wata za'ra, 'Re ãhâimana u'ãsi mono upana. Tawamhã ãtẽ ta norĩ hã te za aima roti za'ra wa'wa, ãne: "ã norĩ wa'wa hã wasine 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ãwẽ uptabi hã te te aima sãmri za'ra wa'aba õ di za. Te za ãsimini za'ra wa'wa." ãne na ta norĩ hã te te aima 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za. Tõ'ã. Ta norĩ hã marĩ aimawi hã dama ãwaihu'u'õ hã sõtõ 'rowim ne, te te 're ãsabu za'ra mono na dama 're ãsiwasu'u za'ra mono na, te 're si'madãã ze za'ra, dama pire na 're hâimana za'ra mono newa, 'Re ãhâimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ nhimirosa'rata wasẽtẽ zarina. 19 Ta norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ si te te sima 're tẽtẽ za'ra mono õ di. Cristu hã uburẽ tizazei'wa norĩ 'madãã'wa te pire na 're hâimana taha si, da'rã hã dahãiba ma pire na 're ãhâimana za'ra mono ne. Dahãiba na danhorõ 're ãhâimana za'ra mono hã te dahi hã te te sitẽme 're tẽtẽ tete za'ra, danhiptete sina ãma 're dahãimana za'ra mono da, dahãiba na hã. Tane durẽ Cristu hã te za tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're apawapto, ta norĩ hã 're sipawapto za'ra mono da, siptete sina ãma 're hâimana u'ãsi za'ra mono da. Te za durẽ te te 're apawapto, prẽdup sina ãma 're ãhâimana za'ra mono zẽm na te te sima 're sa'ẽtẽ u'ãsi za'ra mono da, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te tãma 're ãawẽ mono zẽb zarina.

Cristuhu sirẽ 're ãdahãiwa'utu za'ra mono zẽ wasu'u

20 Cristu hã dãã wamhã, 're anomro 'rata aba mono zẽ hã ma tõ ãsirẽ aiwi ai'utõrĩ za'ra wa'wa. Taha wa, ti'ai ãma danhimiroti zarina 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'aba mono dai õ wa. Ta hã tãibã oto. Ta hawi ma tõ ãhawi aiwairẽbẽ 'wa. E marĩ da, te bẽtẽ zahadu ãne hã ãsazei'õ'wa norĩ nhimiroti hã asina 're ãsazei pese za'ra wa'aba mo, taha na zahadu 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ. 21-22 Ni'wam norĩ hã te ãne te te aima 're roti za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti na newa: "ã hã dasa hã asib'rata na ãri õ di za, wasẽtẽ wa. Durẽ ã hã tẽiwei õ di za, asadawa na. Durẽ ã hã asib'rata na upi tõ. Wasẽtẽ uptabi di." ãne

hã te ni'wam norĩ hã dasa na te te aima 're roti wasété za'ra wa'wa, 're upi za'ra wa'aba mono tõi da. Tane nherẽ, dasai mono bã dama 're hãimana hutu za'ra mono di. Taha wa, dasa da te dasiwi 're ãsawi za'ra mono zém na roti hã tarére duré. Marĩ dai õ di ãne hã, 'rãwi dasi'uihã na da te dasima 're ãrosa'rata za'ra mono zé hã. ²³ Dasa na te te dama 're ãroti wasété za'ra mono norĩ hã waihu'u pese newa, te ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra. Tane nherẽ, ta norĩ hã waihu'u pese na 're hãimana za'ra mono õ di. Ta norĩ hã te ãne te te 're dawada'uri za'ra, hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ ãma si 're dawata za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono upana. Ta norĩ hã 'rãwi sina 're wata u'ãsi za'ra mono nherẽ, te dama wapu na 're ãhãimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra, sadawa nhipese na. Dasa hã te te siwi 're ãwẽ'õ za'ra mono na te ta norĩ hã te te 're robzépata za'ra tihãiba na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã taha zarina te te 're wêsãmri za'ra mono da newa. Tane nherẽ, taré uptabi ta hã. Marĩ dai õ di, dasi'uihã na dasai mono bã da te dasima 're ãroti za'ra mono zé hã. E dasi'uihã na da te dasima 're ãroti za'ra mono na 're wahãimana za'ra mono wa, wa za wa te wasina ãma 're uwaimrami za'ra, wanhimirosa'rata wasété zarina marĩ ãwasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tõi da. Mare di. Sib'uwari di, marĩ da, wama 're hãimana za'ra mono õ wa, ta hã.

3 ¹ Cristu hã dã'ã uptabi nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te apã ãhãiwa'utu ne, ma tõi a norĩ wa'aba zama aihãiwa'utu za'ra wa'wa, aipẽ'ẽ 're atã'ã u'ãsi ne 're aihãimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're anomro aba mono zép téb da hã oto. Taha wa, ma'ãpé ãwẽ uptabi hã hãiwa ãma asõ 're ãsimi'wara aba mono zõi si, 're rob'ruiwapari u'ãsi za'ra wa'aba mono za. Tame te oto Cristu hã danhib'apito simasisizéb ãma 're sãmra u'ãsi pire na, Timama nhimire niwĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimire niwĩ. ² Hãiwa ãma uburé marĩ wẽ uptabi na 're ãhãimana za'ra mono na si, te za asima ãma 're ãrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo. ãme ti'ai ãma uburé marĩ 're ãhãimana za'ra mono na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za oto. ³ 'Re anomro 'rata aba mono zé hã ma tõi aima ai'utõrĩ za'ra wa'wa oto. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma Cristuhu siré 're anomro aba mono zép tém na da te ai'ãma 're rosa'rata waihu'u za'ra wa'aba mono õ di zahadu. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã zahadu te te dama 're awaihu'u mono õ wa, ãne na hã. ⁴ Cristuhu ãma si tõi sena 're wahãimana za'ra mono wamhã, taha na si ãma 're ãwanomro mono zép té, te wama wasu'u za'ra. Ta hã nimahã na tinhimirowa'a na ti'ai u apã wei morĩ wamhã, a norĩ wa'wa hã te za duré danho'a ãsiré aihãimana za'ra wa'wa, ãsine aiwẽ uptabi na 're aihãimana za'ra wa'aba mono na, da te ãma aiwaihu'u za'ra wa'aba da hã.

'Re ĩdanomro mono zép té wasu'u

⁵ T'i'ai ĩama ĩsazei'õ'wa norĩ hâimanazéb zarina, marĩ wasété zô 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã te za asiwi 're ĩ'uprosi pese za'ra wa'aba mo asiwi, 're dadâ'â za'ra mono wa, marĩ zô da te oto 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono õ ne. Pi'õ na aibã na zama siwa'ru aiwasédé, 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te za 're ĩ'uprosi pese za'ra wa'aba mo asiwi, duré asisô 're ĩrowasutu za'ra wa'aba mono zé hã, duré marĩ wasété zô si asima 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã, duré danhipai u asibro pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, marĩ zô si asima 're asôpré wa'aba mono zé hã. Āne hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wê õ di, marĩ zô ĩ'upana asima 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, te za tô uburé aiwasédé hã asiwi 're ĩ'uprosi pese za'ra wa'aba mo, aiwi 're si'utõrĩ pese za'ra wa'aba mono wa, 're anomro wê wa'aba mono da oto. ⁶ Āne hã dawasété si, da te dasima 're ĩruiwapari za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama arob'manharĩ za'ētē ĩpipa na hã, te te siwi ĩda'awê'õ pese zéb zarina. ⁷ A norĩ wa'aba zama ma tô aré āne na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété si asima 're ĩruiwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, aré āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré hã.

⁸ Taha wa, te za uburé marĩ hã 're ĩmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã ĩrême pese za'ra wa'wa oto, 're ĩda'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hã, duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mono zé hã, duré niha dama 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima da'āma 're ĩrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zé hã, duré da'āma 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zé hã, duré uburé aimreme wasété 'wa hã. Ā norĩ hã te za uburé ĩrême pese za'ra wa'wa. ⁹ Taré asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za oto, 're anomro 'rata aba mono zé hã 're rême pese za'ra wa'aba mono nherê, uburé aiwasédé 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã. ¹⁰ Taha wa'rãmi, te oto 're ĩdanomro mono zép tém na si 're anomro aba mo, ĩwê na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô te te 're aipoto téb za'ra wa'wa aipê'ê 're, ĩsine 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina õhõ si 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Taha wa, dapoto mono bâ dasipu'u pese na tãma 're dahâimana za'ra mono nherê, te te siwi 're da'ahâiba wê'õ mono õ di oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. E marĩ wa. Cristuhu zazei'wa norĩ hã aiwapsi te te 're azawi pese mono wa, zudezu'õ norĩ hã zudezu norĩ me, duré sihâiwata nhihâri ré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré sihâiwata nhihâri āna 're ĩnomro mono norĩ hã, duré a'uwê pahi norĩ, marãi 'rowi 're ĩhâimana za'ra mono hã darob amoi āma, duré ĩwada'uri zarina si pawa'âbã āna te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norĩ hã, duré wada'uri āna si'uihã na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã. Āne

hã te uburé ãsazei'wa norĩ hã aiwapsi tãma 're hãimana za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. Cristuhu si te pire uptabi na wama 're hãimana za'ra, danhipai u. Taha si wama ãpire uptabi za'ra hã, wasiré ãsazei'wa norĩ ma hã. Taha si te za tizazei'wa norĩ pẽ'ẽ 're, 're sãmra, ãhãiba mono bã.

12 A norĩ wa'wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ, te tũ 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, ma tũ sima aipisutu za'ra wa'wa, taha ma si tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da oto. Taha wa, da te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ãdapawapto wẽ za'ra wa'aba mo. Asiré norĩ ma, aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono na, 'rãwi 're asi'madãã ze za'ra wa'aba mono õ di za. Aiwa'imri te za dama 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Duré aiwara sina dazada 're asahi za'ra wa'aba mono õ di za. 13 Ni'wam norĩ hã asiré nherẽ, marĩ na te te aiwi 're ro'wa'rẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, ãma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ ãma hã. Duré marĩ na te te aiwi 're ro'wa'rẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, ãma 're 'madãã u'ãsi za'ra wa'aba mono õ di za. Wanhib'apito hã aiwasédé te te oto ai'ãma 're ã'ab'madãã aba mono õ ne, ãma 're 'madãã za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ ãma hã. 14 Danhipai u, dama ãpire uptabi na roti hã, ãne: Te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina si, te za uburé asiré ãsazei'wa norĩ hã rowẽ na asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo, aihãiba za'ra wa'wa hã misi ne. 15 Cristu hã te za te te 're aipawapto u'ãsi za'ra wa'wa, rowẽ na asiré ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za aipẽ'ẽ 're ãrẽ 're anomro u'ãsi aba mo, uburé marĩ hã ã'uwaibaba si ãma 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb da hã, 'rãwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tũ aipisutu za'ra wa'wa, simisutu dahãiba misi ne, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, taha zarina aipẽ'ẽ 're rowẽ na asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, ãma. Taha wa, te za ãma 're aiwata u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si. 16 Cristuhu wasu'uwẽ na te za ãma 're asipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo, aipẽ'ẽ 're aima 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, taha zarina aihãimana wẽ na 're anomro aba mono zé hã asima 're sa'ëtẽ za'ra wa'aba mono da oto. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hawi, dahãimanazém na rowaihu ãwẽ hã ãma 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za dama ãma 're ãroti pese za'ra wa'aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã sũprub uptabi wa, te za tãma 're asõ're u'ãsi za'ra wa'aba mo, aipẽ'ẽ 're ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ãpẽ'ẽzani te te aima 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, te za rowẽ zarina tãma 're asõ're za'ra wa'aba mo, Saumusi na ãbaihã nhisi na tãma 're ãdanho're za'ra mono zém na zama, duré

Wanhib'apito ãma 're ĩdanho're za'ra mono na zama. **17** Uburé marĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, duré uburé marĩ na 're aimreme zusi aba mono wamhã, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para si, te za uburé marĩ hã 're ĩmanharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã Zezusi hã ĩwẽ uptabi hã wanhowa te te ĩmanharĩ wẽ zéb zarina, te za tô marĩ hã 're ĩmanharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, Wamama 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.

'Ri 're, 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ma rotizé wasu'u

18 Pi'õ norĩ, aimro nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu zazei'wa tô sena ãma 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina.

19 Aibã norĩ, aimro te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Tãma 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono ãna, te za asima 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo.

20 Ai'uté norĩ, aimama nhimiroti te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama, Cristuhu zazei'wa oto 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're wẽ za'ra wa'aba mono wa, ãne hã.

21 Damama norĩ, ai'ra norĩ ma, ai'aba're na aimreme hã 're sani za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ hã te te sina 're aimreme wazéb za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're robzei'õ pese za'ra mono tõ da.

22 Aiwada'uri zarina si, aipawa'âbã ãna dama romhuri'wa norĩ, ti'ai ãma asib'apito norĩ mreme hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. E asib'apito norĩ hã 'rãwi titõmo na te te 're ai'madãã za'ra wa'aba mono wapsi, te za romhuri hã tãma 're ĩmadãã pese za'ra wa'aba mo, asimiromhuri na te te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono zéb da hã. Mare di. ĩhãiba za're'ra nherẽ, te za tô romhuri hã tãma 're ĩmadãã pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hã asiwi 're ĩwazéb za'ra wa'aba mono zéb zarina. **23** Ato sina te za tô tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo asib'apito norĩ ma, hãiwa ãma Wanhib'apito 're ĩsãmra mono ma, ato sina 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono ne. **24** Aipawa'âbã aba zé hã hãiwa ãma asô 're ĩsimi'wara aba mono hã, Wanhib'apito hã za te te aima ĩsõmri za'ra wa'aba na asina waihu'u sirõmo za'ra wa'aba wa, te za ãne hã tô sena ti'ai ãma asib'apito norĩ ma 're ĩromhuri wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ta norĩ ma si 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di. Ta norĩ u'âbã, te Wanhib'apito Cristuhu ma zama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, ta hã Wanhib'apito uptabi wama 're hãimana mono wa. **25** Ni'wam norĩ hã tiwasété si te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, taha wa'rãmi te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hã za'ra, nimahã na hã. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã po're'õ na 're nomro u'âsi mono nherẽ, tinhimihãzé te te tãma ba'a waihu'u za'ra õ wa za, 'Re

ĩhâimana u'âsi mono hã, dama pire na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, dama wapu na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ zama.

4¹ Danhib'apito norĩ, pawa'âbâ ãna aima romhuri'wa norĩ ma, te za 're ĩmanharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩuwaibaba si. Asib'apito za'ra wa'wa hã hãiwa ãma 're ĩsãmra mono hã te te 're ai'madââ u'âsi za'ra wa'aba mono na, asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, te za ãne na hã tãma 're ĩmanharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, aima romhuri'wa norĩ ma hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're damreme zusi mono da, rotizé wasu'u

² 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi aba mo, õne u'âsi. Asimiza'rese te za tãma 're aimreme zusi aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, wa'ãma zama te za duré tãma 're aimreme zusi aba mo, ta hã te te wama 're a'ridawa mono da, ĩmreme wasu'u hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ aré dama ĩwaihu'u'õ hã wa te dama 're waihu'u za'ra mono da oto. Taha para, ma tô oto dasiwi ĩ'âri ni, dazazéb 're, da te ĩnherẽ da. Taha wa, wa oto taha 're nhamra. ⁴ Taha wa, ma'ãpé 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, ĩ'ãma 're aimreme zusi aba mono za, taha si te te 're ĩpawaptob u'âsi mono da, Cristuhu wasu'uwẽ dama ĩwaihu'u'õ hã ĩpibu pese na si te dama 're wasu'u mono da, da te oto ãma 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, ãhã da si te te ĩpisutu wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁵ Asimirosa'rata wẽ, oto ãma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu zazei'õ'wa norĩ ma aihâimana prédup sina tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré 're danhopêtẽ za'ra wa'aba mono sidâpâsi, te za Cristuhu wasu'uwẽ hã dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo, dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré hã, da te 're waihu'u za'ra mono ãna 're dahâimana za'ra mono tô da, Cristuhu wasu'uwẽ hã. ⁶ ĩsazei'õ'wa norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aimreme wẽ na si te za tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, tãma ãma 're rowẽ zani za'ra wa'aba mono da, aimreme wẽ na te te ãma 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono da. ãne wamhã, ĩuwaibaba si te za tô aimreme na tãma ãma 're ĩwa'rãmi za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwẽ na te te ãma 're asadanharĩ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

Paru hã te te ĩdazawi 'rãsutu zé wasu'u

⁷ Wasisãnawã Titicu hã, wama ĩsawi pe hã te za aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, ãme ĩhâimana na hã. Ta hã wasiré Wanhib'apito ma romhuri wẽ 'wa, te tô wama umnhasi na 're hâimana. ⁸ Taha wa,

wa za oto atême âma satõrĩ za'ra wa'wa ã ãnhimi'ui'ééré ré, âme rowẽ na ãwahâimana za'ra na te te aima wawasu'u wẽ za'ra wa'aba da, taha zarina aima rowẽ wairébé aba da, wazabâdâ. ⁹Taha siré, te za duré Onezimo hã âma mo, wasisânawã wama ãsawi pese hãiba amo hã, wama ã'umnha hã ta hã duré, tame asiré ãsazei'wa norĩ, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono hã. Ta norĩ si te za aima rowasu'u za'ra wa'wa, âme ãromhâimanazém na hã, duré ãwahâimana za'ra zém na zama.

¹⁰Aritacu hã âme dazazéb 're, ãsiré ãhãiba hã te âma asawi za'ra wa'wa, timreme na. Marcusi hã te duré âma asawi za'ra wa'wa, Banabéhé mama amoi 'ra hã. Taha na wa tô nimahã na hã aima âma roti pari za'ra wa'wa, niwa atême wisi za'ra wa'aba wamhã, asiwi sawi wẽ wa'aba da. ¹¹Zuzuwé hã te duré âma asawi za'ra wa'wa, Zusitu na ãsisi amo hã. ã norĩ hã zudezu na 're ãhâimana za'ra mono, si'ubdatõ ãhãiba za'ra hã. ãsiré romhuri'wa norĩ hã ahã uptabi nherẽ, si'ubdatõ si te zudezu norĩ hã te te ãsiré 're romhuri za'ra, tô ã norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'âma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u, wa te tãma 're ãda'awaibui mono na hã. ã norĩ hã ma tô siwi ãpawapto pese za'ra tô.

¹²Epaprasu te duré âma asawi za'ra wa'wa, tame asiré ãsazei'wa norĩ siré 're ãhâimana mono hã, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa hã. Ta hã te ai'âma 're mreme u'âsi 'wa simi'ẽ na, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, taha si te te 're aipawapto u'âsi za'ra wa'aba mono da, asiptete sina âma 're anomro aba mono da, duré aihâimana prédup sina 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono da, ta hã te te aima 're ãwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Cristu hã asina 're ã'umhasi za'ra wa'aba mono zém na 're asiptete za'ra wa'aba mono da, te duré ai'âma 're mreme u'âsi 'wa. ¹³Ta hã te te ai'âma 're ãromhuri pese za'ra wa'aba mono na, wa tô ta hã ãsi'uihã na waihu'u. Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi âma ãsazei'wa norĩ 're ãhâimana za'ra mono norĩ âma, te te 're ãromhuri pese mono na wa tô duré waihu'u. Duré Irapuri na 'ri nho'õmo nhisi âma ãsazei'wa norĩ 're ãsi'ubumroi mono norĩ âma, te te 're ãromhuri pese mono na zama, wa tô waihu'u, ta hã.

¹⁴Rucasi hã, dawede'wa wama ãsawi pe hã te duré âma asawi za'ra wa'wa. Demasihi zama te duré âma asawi za'ra wa'wa.

¹⁵Ma'ãpé, duré wasisânawã norĩ hã wama sawi za'ra wa'aba, Radiseza na 'ri nho'õmo nhisi âma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã. Duré Nipaha zama wama sawi za'ra wa'aba. Duré taha nhorõwa âma Cristuhu zazei'wa, siré 're ãsi'rã'õtõ u'âsi mono norĩ zama, wama sawi za'ra wa'aba. ¹⁶ã hã te âma aima ãrob'ui'ééré za'ra wa'wa hã asisõ'a asima sõré pari za'ra wa'aba wamhã, te za asiwi ãsõmri 'wa, Radiseza u, tame ãsazei'wa norĩ hã sisõ'a te te duré sima sõré za'ra da. Duré Radiseza u te dama ãrob'ui'ééré hã te za duré

ĩwa'rãmi aima sõmri za'ra wa'wa, ta hã duré asima sõré za'ra wa'aba da. 17 Atipuhu ma, ma'ãpé ãne hã 'maiwaihu'u aba za: “Re ãhâimana u'âsi mono, romhuri te te aima ãpisudu hã 'mairẽme õ di za. Uburé te za tãma ãma ã'a'uwaimrami mo.” ãne hã te za tãma ã'maiwaihu'u 'wa, Atipuhu ma hã.

18 Wa hã Paru, wa ãnhimi'ui'ére na ãma asawi za'ra wa'wa. Ma'ãpé ããma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono za, dazazéb 're zahadu ãhâimana na hã.

Rowẽ u'âsi 're aihâimana za'ra wa'aba mono za, Wamama hã ai'ãma 're ãsiwãrĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina.